

2. Андрієнко Л. К. Проблеми молодіжної сім'ї в Україні // Л. К. Андрієнко, О. Г. Карпенко. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_NIO_2009/Psihologia/56238.doc.htm

3. Капська А. Й. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / А.Й. Капська. – К.: ДЦССМ. – 2006. – 184с.

4. Карасевич А. П. Формування готовності студентської молоді до створення сім'ї: автореф. дис. На здобуття наук. ступеня канд. педагог. наук: спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / А. П. Карасевич. – К.: 2009. – 21с.

5. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. – 213 с.

Вакула М.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К. Б.)

студентка V курсу історичного факультету

*Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка*

Право на відпустку педагогічних та науково-педагогічних працівників

Відпустки - це найбільший за обсягом час відпочинку. Державні гарантії та відносини, пов'язані з відпусткою як одним із видів відпочинку, регулюються Конституцією України, законом України «Про відпустки», Кодексом законів про працю України (далі КЗпП), іншими законами та підзаконними нормативно-правовими актами.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. право на відпустки мають громадяни України, які перебувають у трудових відносинах із підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої приналежності, а також працюють за трудовою угодою фізичної особи [1].

Право на відпустки забезпечується: гарантованим наданням відпустки визначеної тривалості зі збереженням на її період місця роботи (посади), заробітної плати (допомоги) у випадках, передбачених цим законом; заборонаю заміни відпустки грошовою компенсацією, крім випадків, передбачених ст. 24 цього закону [1].

Ст. 4 даного Закону установлені такі види відпусток:

1) щорічні відпустки:

основна відпустка (ст. 6);

додаткова відпустка за роботу зі шкідливими та важкими умовами праці (ст. 7);

додаткова відпустка за особливий характер праці (ст. 8);

інші додаткові відпустки, передбачені законодавством;

2) додаткові відпустки у зв'язку з навчанням (ст. 13, 14 і 15);

3) творча відпустка (ст. 16);

4) соціальні відпустки:

відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами (ст. 17);

відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (ст. 18);

додаткова відпустка працівникам, які мають дітей (ст. 19);

5) відпустки без збереження заробітної плати (ст. 25, 26) [1].

Ці норми поширюються також на педагогічних та науково-педагогічних працівників. Разом з тим, Закон України «Про освіту» [2] та Постанова Кабінету Міністрів про Порядок надання щорічної основної відпустки від 14 квітня 1997 року (остання редакція від 24 лютого 2016 року) [3] визначають певні особливості надання відпусток цій категорії працівників.

В даному контексті важливо звернути увагу на ст. 6. Закону України «Про відпустки», де чітко регламентується, що керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним,

науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам надається щорічна основна відпустка тривалістю до 56 календарних днів у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України [1]. Ст. 10 даного Закону визначає ще одну особливість надання відпусток цієї категорії працівників, а саме що щорічні відпустки повної тривалості у першій та наступні робочі роки надаються у період літніх канікул незалежно від часу прийняття їх на роботу [1].

Далі слід навести норми ст. 57 Закону «Про освіту», які передбачають виплату педагогічним і науково-педагогічним працівникам допомоги на оздоровлення у розмірі місячного посадового окладу (ставки заробітної плати) при наданні щорічної відпустки [2].

Особливим видом відпустки для науково-педагогічних працівників є творча відпустка, яка регламентується ст. 77 КЗпП[4], ст. 16 Закону України «Про відпустки» [1] та Постановою КМУ «Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток» від 19 січня 1998 р. № 45 [5]. Творча відпустка надається працівникам для закінчення дисертаційних робіт, написання підручників та в інших випадках, передбачених законодавством. Тривалість, порядок, мови надання та оплати творчих відпусток установлюються Кабінетом Міністрів України 19 січня 1998 р. На час творчої відпустки за працівником зберігається місце роботи і середня заробітна плата.

Порядок надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам [2, с. 66]

Не менш важливим аспектом є графік надання відпусток педагогічним працівникам. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 346 графік надання відпусток педагогічним працівникам складається з урахуванням можливості проведення регулярних консультацій для учнів, складання іспитів, які перенесено на осінь [4].

Керівним, педагогічним, науковим і науково-педагогічним працівникам навчальних закладів і навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів у разі необхідності санаторно-курортного лікування щорічна основна відпустка або її частина може надаватись протягом навчального року, якщо це передбачено колективним договором.

Таким чином, можемо підсумувати, що на основі аналізу наукових досліджень вивчення основних положень галузевих законодавчих актів України у сфері освіти щодо видів та порядку надання відпусток педагогічним та науково-педагогічним працівникам, виділяють наступні види відпусток для педагогічних та науково-педагогічних працівників: 1) щорічні відпустки - основна відпустка; додаткова відпустка за роботу зі шкідливими та важкими умовами праці; додаткова відпустка за особливий характер праці; додаткові відпустки у зв'язку з навчанням; творча відпустка; соціальні відпустки - відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами; відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; додаткова відпустка працівникам, які мають дітей (стаття 19); відпустки без збереження заробітної плати.

Таким чином, ми можемо констатувати, що правове регулювання відпусток науково-педагогічним працівникам має свої істотні особливості, що є гарантією трудової діяльності цієї категорії працівників.

Література:

1. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр>.
2. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр>.
3. Постанова Кабінету Міністрів про затвердження Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам від 14 квітня 1997

року (остання редакція 24.02.2016 року)[Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/346-97-п>.

4. Кодекс Законів про працю України від 10.12.1971 (остання редакція від 07.01.2017). Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/кзпп>

5. Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток: Постановою КМУ від 19 січня 1998 р. № 45 [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр>.

Москаленко К.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К. Б.)

студентка V курсу історичного факультету

Полтавського національного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка

Правове забезпечення прав дитини в Україні

Розвиток суспільства дає підстави стверджувати, що захист прав і свобод дитини є основним чинником у формуванні правосвідомості й культури майбутнього покоління та забезпечує правову основу формування правової держави і громадянського суспільства. Дитина, як суб'єкт суспільних відносин має особливий статус. Це обумовлено її фізичною, розумовою, моральною та духовною незрілістю, залежністю та можливістю зловживань з боку інших осіб [6, с. 72].

В Україні на конституційному рівні закріплено права дитини. Конституція, зокрема, проголошує рівність прав дітей «діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним» (ст. 52), охорону дитинства «сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою» (ст. 51), заборону насильства над дитиною та її експлуатацію «будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом» (ст. 52), право на життя «ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави - захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань» (ст. 27), захист та допомогу держави дитині, позбавленій сімейного оточення «утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу» (ст. 52), право на освіту «повна загальна середня освіта є обов'язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам (ст. 53) [3].

Відповідно до вимог Конституції України та інших міжнародних документів 26 квітня 2001 р. прийнято Закон України «Про охорону дитинства», завданням якого є розширення соціально-правових гарантій дітей, забезпечення фізичного, інтелектуального розвитку молодого покоління, створення соціально-економічних і правових інститутів з метою захисту прав і законних інтересів дитини в Україні.

У ст. 6 Закону України «Про охорону дитинства» йдеться про те, що «кожна дитина має право на життя з моменту визначення її живонародженою та життєздатною за критеріями Всесвітньої організації охорони здоров'я. Держава гарантує дитині право на охорону здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я, сприяє створенню безпечних умов для життя і здорового розвитку дитини, раціонального харчування, формуванню навичок здорового способу життя» [5].

Однією з особливих рис захисту життя дитини в системі правового статусу особи є заборона участі дітей у воєнних діях і збройних конфліктах. Війна є носієм великої смертності людей, особливо тих, хто безпосередньо бере участь у бойових діях. Тому є неприпустимим